

Drottningen som räddade sitt folk

Kung Xerxes bestraffar drottning Vashti

Det som här berättas hände sig på Xerxes tid, den Xerxes som härskade över 127 provinser från Indien ända till Kush. Han satt nu på kungatronen i borgen i Susa. Under sitt tredje år som kung gav han ett gästabud för alla sina furstar och ämbetsmän. Krigsbefälhavarna i Persien och Medien och adeln och furstarna i provinserna hade alla samlats hos honom, och under en lång tid, 180 dagar, visade han dem sitt väldes rikedom och sin lysande kungliga prakt. Som avslutning gav kungen under sju dagar ett gästabud för alla på borgen i Susa, från den högste till den lägste. Festen ägde rum på den öppna platsen i slottsträdgården. Där hängde draperier av finaste vita och violetta tyger på stänger av silver. Där stod soffor av guld och silver på ett golv av marmor och ädelsten. Dryckerna serverades i gyllene bägare, alla olika, och kungens vin flödade med kunglig frikostighet. Men ingen blev tvingad att dricka; kungen hade befallt marskalkarna att rätta sig efter vars och ens önskan. Samtidigt höll drottning Vashti ett gästabud för kvinnorna inne i kung Xerxes palats.

Den sjunde dagen, då kungen var glad av vinet, befallde han de sju hovmän som var hans

personliga tjänare, att föra drottning Vashti till honom, med kunglig krona på huvudet. Han ville låta folken och furstarna se hennes skönhet; hon var mycket vacker. Men då hovmännen framförde kungens befallning vägrade drottning Vashti att komma. Kungen blev ursinnig, vreden brann inom honom. Han vände sig till de visa, de som visste vad stunden krävde, eftersom det var brukligt att kungen rådgjorde med alla som var erfarna i lag och rätt. De var hans närmaste förtrogna, som när som helst kunde få företräde hos honom och var de främsta i riket. Dem frågade han vad som enligt lagen borde ske med drottning Vashti, då hon inte hade gjort som kungen befälde henne genom sina hovmän.

Memukan, en av dessa män, tog till orda inför kungen och furstarna: "Det är inte bara mot kungen som drottning Vashti har förbrutit sig utan mot alla furstar och folk i alla kung Xerxes provinser. Drottningens handlingssätt blir bekant för alla kvinnor och får dem att förakta sina män och säga: Kung Xerxes skickade efter drottning Vashti, och hon kom inte! Redan i dag börjar furstinnorna i Persien och Medien som har hört vad drottningen sade att föra det på tal med sina män, och då blir det försmädligheter och gräl utan ände. Om du finner det lämpligt, min konung, bör du därför utfärda en kunglig förordning som skall skrivas in bland Persiens och Mediens lagar så att den inte kan återkallas: ett förbud för Vashti att någonsin visa sig inför kungen. Ge sedan hennes drottningvär-

dighet åt någon annan, som är bättre än hon. När detta kungliga påbud blir känt i ditt rike, i hela ditt väldiga rike, kommer varje kvinna att visa respekt för sin make, hög som låg.”

Förslaget tilltalade kungen och furstarna, kungen gjorde som Memukan hade sagt och lät sända ut skrivelser till alla sina provinser.

Ester blir kung Xerxes gemål

En tid därefter, när kung Xerxes vrede hade lagt sig, började han tänka på vad Vashti hade gjort och vad man hade beslutat om henne. Kungens män föreslog då att man skulle utse ombud i varje provins och låta dem samla alla unga vackra flickor i borgen i Susa. Där skulle de få skönhetsbehandling. Den flicka som behagade kungen mest skulle bli drottning i Vashtis ställe. Förslaget vann kungens gillande, och han följde det.

På borgen i Susa fanns en jude som hette Mordokaj, av Benjamins stam. Han hörde till dem som blivit bortförda från Jerusalem tillsammans med kung Jekonja av Juda, då denne fördes i fångenskap av den babyloniske kungen Nebukadnessar. Han var fosterfar åt sin farbrors dotter Hadassa, även kallad Ester; hon hade varken far eller mor i livet. Det var en

välväxt och vacker flicka. Mordokaj hade adopterat henne efter hennes föräldrars död.

Då kungens befallning och förordning hade blivit känd och många flickor fördes till borgen i Susa, hämtades även Ester till kungens palats. Flickan gjorde intryck på honom och vann hans välvilja. Han lät henne genast få de skönhetsmedel och den kost som hon skulle ha och de sju tjänsteflickor från palatset som valts ut åt henne. Han lät henne flytta in i den förnämsta delen av kvinnornas del av borgen tillsammans med dem. Ester berättade inte vilket folk eller vilken släkt hon tillhörde, eftersom Mordokaj hade förbjudit henne det. Varje dag vandrade Mordokaj förbi för att få reda på hur det stod till med Ester och hur hon behandlades.

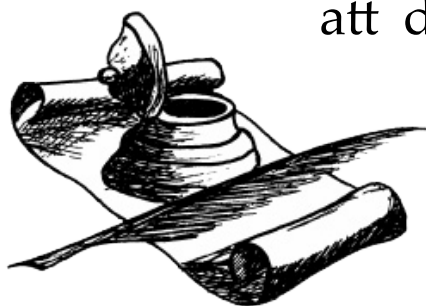
I tur och ordning skulle flickorna få komma in till kung Xerxes. Då hade man under tolv månaders tid låtit dem genomgå det som var föreskrivet. Det var den tid som hela skönhetsbehandlingen krävde: sex månader med myrraolja och sex månader med balsamolja och andra skönhetsmedel.

Så kom turen till Ester, dotter till Avichajil, farbrodern till Mordokaj som hade adopterat henne. Alla som såg henne blev betagna i henne. Ester fördes till honom i hans kungapalats. Han kom att älska Ester högre än någon annan kvinna, ja, hon vann hans ynnest och kärlek framför alla de andra flickorna, och

han satte den kungliga kronan på hennes huvud och gjorde henne till drottning i Vashtis ställe. Sedan gav han ett stort gästabud för alla sina furstar och ämbetsmän, ett gästabud till Esters ära, och han efterskänkte skatt i provinserna och delade ut gåvor med kunglig frikostighet.

När man samlade de unga flickorna tjänstgjorde Mordokaj vid Kungliga porten. På hans uppmaning var Ester tyst om vilken släkt och vilket folk hon tillhörde. Hon fortsatte att lyda honom som när hon var i hans vård. Under den tid då Mordokaj tjänstgjorde vid Kungliga porten hade tröskelväktarna Bigtan och Teresh, två av kungens hovmän, blivit så förbittrade på kung Xerxes att de sökte ett tillfälle att döda honom. Mordokaj fick känne-

dom om detta och talade om det för drottning Ester, som underrättade kungen på Mordokajs vägnar. Saken undersöktes, och när anklagelserna visade sig riktiga bestaffades de båda männen. Denna händelse nedtecknades i krönikan i närvaro av kungen.

Haman planerar att utrota judarna

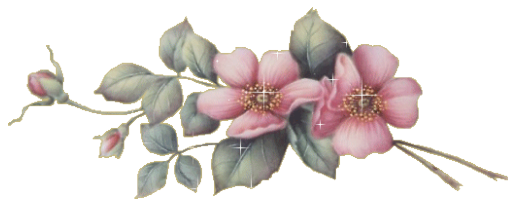
Någon tid senare gav kung Xerxes Haman högre

rang än någon av sina furstar. Alla ämbetsmännen vid Kungliga porten föll ner i vördnad inför Haman, så som kungen befallt. Men Mordokaj föll inte ner inför honom. Ämbetsmännen i Kungliga porten frågade Mordokaj varför han trotsade kungens befallning. Dag efter dag talade de med honom utan att han lyssnade till dem. Då underrättade de Haman för att se om Mordokajs skäl skulle godtas: han hade sagt dem att han var jude.

När Haman såg att Mordokaj inte föll ner i vördnad inför honom fylldes han av vrede. Det var inte nog för honom att ta livet enbart av Mordokaj, utan när han fick reda på vilket folk denne tillhörde ville han utrota alla judar i Xerxes rike, Mordokajs folk.

Under årets första månad, kastade man i Hamans närvaro lott, om dag och månad då man i ett enda slag skulle förgöra Mordokajs folk. Lotten föll på den trettonde dagen i årets tolfte månad. Haman gick till kung Xerxes och sade: "Det finns ett folk som bor utspritt bland de andra folken i ditt rikes alla provinser. De håller sig för sig själva. Deras lagar liknar inget annat folks, och kungens lagar lyder de inte. Det är mot dina intressen att låta dem hållas. Om du finner det lämpligt, så utfärda ett påbud att de skall förintas. Jag skall då väga upp 10 000 talenter silver till dina tjänstemän för den kungliga skattkammarens räkning." Då tog kungen sin sigillring från fingret och gav den åt Haman, judarnas fiende, med orden: "Silvret är ditt, och med folket får du göra vad du vill!"

Den trettonde dagen i årets första månad inkallades kungens sekreterare, och efter Hamans anvisningar avfattades en skrivelse till de olika provinserna och till de olika folkens furstar. Skrivelsen utfärdades i kung Xerxes namn och bekräftades med hans sigill, och till kungens alla provinser sändes brev med kurir. Alla judar skulle dödas på en och samma dag och deras egendom skulle tas som byte. Skrivelsen skulle göras bekant för alla folk så att alla skulle vara beredda när dagen kom. På kungens order gav sig kurirerna i väg i stor hast, och samtidigt offentliggjordes förordningen på borgen i Susa. Kungen och Haman slog sig ner till ett dryckeslag, men i staden Susa rådde bestörtning.

Mordokaj ber Ester vädja till kungen

När Mordokaj fick höra vad som hade skett rev han sönder sina kläder och klädde sig i säck och aska och gick ut i staden och klagade högljutt och bittert. Han fortsatte ända till Kungliga porten, där ingen fick komma in klädd i sorgdräkt. I varje provins dit kungens befallning och förordning nådde blev sorgen stor bland judarna: de fastade, de grät och klagade. Många gjorde sig en bädd av säck och aska. När drottning Esters tjänsteflickor och hovmän kom och berättade det för henne blev hon förfärad och sände kläder till

Mordokaj som han skulle ha på sig i stället för säcktyget. Men han vägrade att ta emot dem. Då kallade Ester till sig Hatak, mannen som kungen ställt i hennes tjänst, och befallde honom att fråga Mordokaj vad han menade. Han gick ut till Mordokaj på stadens torg framför Kungliga porten. Mordokaj berättade om allt som hade drabbat honom och nämnde även den mängd silver som Haman hade lovat lämna till den kungliga skattkammaren om han fick förrinta judarna. Han gav också Hatak en avskrift av den förordning som hade utfärdats i Susa angående utrotningen, så att han skulle kunna visa skrivelsen för Ester och förklara allt för henne. Han skulle säga åt henne att gå till kungen och vädja till honom att skona hennes folk.

Då Hatak kom och berättade för Ester vad Mordokaj hade sagt befallde hon honom att gå tillbaka till Mordokaj och säga: "Alla kungens ämbetsmän och hans undersåtar i provinserna vet att för den man eller kvinna som utan kungens kallelse går in till honom på inre borggården gäller bara en lag: döden. Endast den som kungen sträcker sin gyllene spira mot får behålla livet. Själv har jag inte på trettio dagar varit kallad till kungen." När Mordokaj fick höra vad Ester sagt lät han svara henne: "Tro inte att du ensam bland alla judar skall komma undan bara därför att du bor i kungens hus. Tiger du i detta ögonblick kommer befrielse och räddning för judarna från något annat håll, men du och din fars familj skall gå under. Kanske var det för en stund som denna du blev drottning."

Då sände Ester detta svar till Mordokaj: "Samla ge-

nast alla judar som finns i Susa och håll fasta för min skull. Ni skall inte äta eller dricka på tre dygn, varken dag eller natt. Jag och mina tjänsteflickor skall fasta på samma sätt. Sedan går jag till kungen, trots att det är mot lagen. Är jag förlorad, så är jag förlorad." Mor-dokaj gav sig i väg och gjorde precis som Ester hade sagt till honom.

Den tredje dagen klädde sig Ester i sin drottningenskrud och ställde sig på det kungliga palatsets inre borggård, mitt för palatsbyggnaden. Kungen satt på sin härskartron i palatset, rakt framför ingången. När han fick se drottning Ester stå där på borggården lyste han upp och sträckte sin gyllene spira mot henne. Ester gick fram och vidrörde spetsen av spiran. "Vad vill du, drottning Ester?" frågade han. "Vad önskar du? Du skall få det, om det så är halva riket." – "Om det behagar dig, min konung", svarade Ester, "skall du och Haman i dag komma till en festmåltid som jag har ordnat till din ära." Kungen sade: "Hämta genast hit Haman, så att vi kan göra Ester till viljes." Kungen och Haman kom till måltiden som Ester ordnat, och medan man drack av vinet frågade kungen: "Vad vill du be om, Ester? Det beviljas! Vad är din önskan? Den skall uppfyllas, om den så gäller halva riket." Ester svarade: "Vad jag ber om och önskar är detta: Om jag har vunnit din ynnest, min

konung, och om du finner för gott att bevilja min bön och uppfylla min önskan, så skall du och Haman komma till en festmåltid som jag ger för er i morgon. Då skall jag svara på din fråga, min konung."

Hamans fall och Mordokajs upphöjelse

Den dagen gick Haman hem glad och upprymd. Men då han fick se Mordokaj i Kungliga porten och denne inte reste sig eller ens rörde sig, blev han ursinnig på honom. Dock behärskade han sig och gick hem. Sedan kallade han på sina vänner och sin hustru Seresh. För dem utbredde han sig över hur rik han var, hur många söner han hade och vilken ära kungen hade visat honom då han upphöjt honom över furstarna och de kungliga ämbetsmännen. "Och inte nog med det", sade han, "jag var den ende som drottning Ester hade bjudit att tillsammans med kungen komma till en fest som hon gav. I morgon är jag bjuden dit igen tillsammans med kungen. Men jag är ändå inte nöjd så länge jag måste se den där juden Mordokaj i Kungliga porten." Då föreslog hans hustru Seresh och alla vännerna: "Låt resa en påle, tjugofem meter hög, och be kungen i morgon bitti att Mordokaj hängs upp på den. Sedan kan du med glatt hjärta gå med kungen till festen." Haman gillade förslaget och lät resa pålen.

Den natten kunde kungen inte sova, och han lät då bära fram krönikan över minnesvärda händelser. Ur

den läste man för honom. Där fanns upptecknat att Mordokaj hade avslöjat tröskelväktarna Bigtan och Teresh, de två hovmän som hade tänkt döda kung Xerxes. Då undrade kungen: "Vad fick Mordokaj för ära och lön för detta?" Och pagerna svarade: "Han fick ingenting." – "Vem står på borggården?" frågade kungen. Det var Haman som just hade kommit till palatsets yttre borggård på väg att be kungen låta hänga upp Mordokaj på pålen som var rest för honom. "Det är Haman som står på borggården", svarade pagerna. "Låt honom komma in", sade kungen. Haman gick in och kungen frågade: "Vad skall man göra för den som kungen vill ära?" Haman tänkte: "Den som kungen vill ära – kan det vara någon annan än jag?" Och han svarade: "Den som kungen vill ära skall man ge en kunglig skrud som kungen själv har burit och en häst som kungen själv har ridit och vars huvud är prytt med kunglig krona. Skruden och hästen skall anförtros åt en av kungens främsta furstar. Han skall sätta skruden på den som kungen vill ära och leda hans ritt genom huvudgatan i staden och ropa framför honom: Se här vad man gör för den som kungen vill ära!" – "Hämta genast skruden och hästen som du har talat om", sade kungen till Haman, "och gör på det sättet med juden Mordokaj som tjänstgör vid Kungliga porten. Glöm ingenting av det du har nämnt." Haman hämtade skrud och häst, satte skruden på Mordokaj och ledde hans ritt längs huvudgatan i staden medan han ropade framför honom: "Se här vad

man gör för den som kungen vill ära!”

Mordokaj återvände därefter till Kungliga porten, medan Haman skyndade hem i sorg, med ansiktet dolt. Han berättade för sin hustru Seresh och för sina vänner allt som hade hänt honom, och då sade hans rådgivare och hustrun: ”Är han av judisk börd, denne Mordokaj som du nu fått falla ner för, så lär du aldrig få bukt med honom. Han kommer att bli ditt fall.” Medan de talade med Haman kom kungens hovmän för att omedelbart hämta honom till festmåltiden som Ester ordnat.

Så kom kungen och Haman till måltiden hos drottning Ester. Även denna andra dag frågade kungen medan man drack av vinet: ”Vad vill du be om, drottning Ester? Det beviljas! Vad är din önskan? Den skall uppfyllas, om den så gäller halva riket.” Ester svarade: ”Om jag har vunnit din ynnest, min konung, och om du så finner för gott, är min bön att du skänker

mig livet och min önskan att du skonar mitt folk. Vi har blivit sålda till att förgöras, dödas och utplånas, jag och mitt folk. Om vi hade sålts som slavar och slavinnor skulle jag ha tigit. En sådan olycka hade inte varit stor nog att besvära konungen med.” – ”Vem är det som vågar göra något sådant?” frågade kung Xerxes. ”Var är han?”

– "En förtryckare och fiende", sade Ester, "den onde Haman här." Haman darrade av skräck inför kungen och drottningen. I vredesmod reste sig kungen från bordet och gick ut i palatsets trädgård medan Haman stannade kvar för att bönfälla drottning Ester om sitt liv; han såg att kungen redan hade fällt domen över honom.

Samma dag skänkte kung Xerxes drottning Ester det hus som hade tillhört Haman, judarnas fiende, och Mordokaj fick företräde hos kungen sedan Ester hade talat om hur nära han stod henne. Kungen drog av sig sin sigillring, som han hade tagit tillbaka från Haman, och gav den åt Mordokaj. Och Ester lät Mordokaj ta hand om Hamans hus. Juden Mordokaj var kung Xerxes närmaste man. Han var högt ansedd bland judarna, älskad av sina bröder. Han sökte sitt folks bästa och hans ord var till nytta för hans landsmän.

